

OGÓLNE WARUNKI KOMPLEKSOWEGO UBEZPIECZENIA PZU PARTNER–MINIMUM

ustalone uchwałą Nr UZ/383/2007 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. z dnia 17 lipca 2007 r.

PZU PARTNER–MINIMUM

SPIS TREŚCI	Str.
Postanowienia wstępne	1
Definicje	2
Rozdział I Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów	3
Przedmiot ubezpieczenia	3
Zwrot kosztów	3
Zakres ubezpieczenia	3
Wyłączenia odpowiedzialności	3
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	3
Klauzula ubezpieczenia przepięć	3
Klauzula ubezpieczenia od dewastacji	4
Klauzula ubezpieczenia aktów terroryzmu	4
Klauzula ubezpieczenia od następstw szkód wodociągowych	4
Klauzula ubezpieczenia dodatkowych kosztów działalności gospodarczej	4
Rozdział II Ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem i rabunku	5
Przedmiot ubezpieczenia	5
Zakres ubezpieczenia	5
Wyłączenia odpowiedzialności	5
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	5
Środki bezpieczeństwa	6
Rozdział III Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej deliktowej	6
Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej deliktowej	6
Suma gwarancyjna	7
Rozdział IV Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia (rozbicia)	7
Przedmiot ubezpieczenia	7
Zakres ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	7
Wyłączenia odpowiedzialności	7
Rozdział V Postanowienia wspólne	8
Wyłączenia wspólne	8
Zawarcie umowy ubezpieczenia. Składka ubezpieczeniowa	8
Okres ubezpieczenia. Czas trwania odpowiedzialności	9
Prawa i obowiązki stron	9
Ustalenie rozmiaru szkody	11
Ustalenie wysokości odszkodowania	11
Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców	11
Wypłata odszkodowania	11
Zabezpieczenie praw regresowych	12
Podwójne ubezpieczenie	12
Właściwość sądu	12
Postanowienia końcowe	12

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1.

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia (zwane dalej OWU) stosuje się w umowach ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. (zwany dalej PZU S.A.) z Ubezpieczającym.
2. Niniejsza umowa kompleksowego ubezpieczenia obejmuje:
  - 1) ubezpieczenie od ognia i innych żywiołów,
  - 2) ubezpieczenie od kradzieży z włamaniem lub rabunku,
  - 3) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej deliktowej

oraz na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki:

- 4) ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia (rozbicia).
3. Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki zakres ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów może zostać rozszerzony o następujące ryzyka określone w klauzulach dodatkowych, o których mowa w §§ 8–12 niniejszych OWU:
  - 1) klauzula ubezpieczenia przepięć,
  - 2) klauzula ubezpieczenia od dewastacji,
  - 3) klauzula ubezpieczenia aktów terroryzmu,
  - 4) klauzula ubezpieczenia od następstw szkód wodociągowych,

PZU SA

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna, al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa
zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy XII Wydział Gospodarczy,
KRS 0000009831, NIP 526-025-10-49, wysokość kapitału zakładowego: 86 352 300,00 zł,
kapitał wpłacony w całości

- 5) klauzula ubezpieczenia dodatkowych kosztów działalności gospodarczej.
4. Przedmiotem ubezpieczenia jest mienie stanowiące własność bądź będące w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego, pozostające w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z tą działalnością lub posiadany mieniem używanym w tej działalności.
5. Ubezpieczeniem objęte jest mienie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia. Warunkiem objęcia mienia umową ubezpieczenia jest jego lokalizacja w jednej placówce Ubezpieczonego.

DEFINICJE

§ 2.

W rozumieniu niniejszych warunków użyte niżej określenia oznaczają:

- 1) **akty terroryzmu** – wszelkiego rodzaju działania, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko ludności lub mieniu, mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych lub wytwórczych – dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych lub społecznych;
- 2) **budowle** – trwale związane z gruntem obiekty budowlane inne niż budynki wraz z instalacjami i urządzeniami stanowiącymi całość techniczną i użytkową;
- 3) **budynki** – obiekty budowlane trwale związane z gruntem, wydzielone z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadające fundamenty i dach wraz z wbudowanymi instalacjami oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową. Za budynki uważa się również tymczasowe obiekty budowlane nie połączone trwale z gruntem (np. kioski, strzelnice, barakowozy);
- 4) **dozór** – ochrona ubezpieczonego mienia wykonywana w zorganizowany sposób przez co najmniej jedną osobę pełnoletnią spośród personelu Ubezpieczonego lub przez pracowników koncesjonowanego przedsiębiorcy ochrony osób i mienia;
- 5) **eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się. W odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników, warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby w jej wyniku ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdzierciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Za spowodowane eksplozją uważa się również szkody powstałe wskutek implozji polegającej na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
- 6) **kradzież z włamaniem** – zabór mienia w celu przywłaszczenia dokonany:
  - a) z zamkniętego lokalu po usunięciu, przy użyciu siły i narzędzi, istniejących zabezpieczeń lub otworzeniu zabezpieczeń kluczem podrobionym lub innym narzędziem albo kluczem oryginalnym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego lokalu albo w wyniku rabunku,
  - b) przez sprawcę, który ukrył się w lokalu przed jego zamknięciem, jeżeli pozostawił ślady, które mogą być użyte jako dowód ukrycia;
- 7) **mienie** – przedmiot ubezpieczenia określony w umowie ubezpieczenia;
- 8) **mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży** – rzeczy ruchome przyjęte w celu wykonania usługi (np. naprawy, remontu, etc.) bądź sprzedaży;
- 9) **nakłady adaptacyjne** – wartość adaptacyjnych robót budowlanych i wykończenia wnętrz ustalona na podstawie poniesionych przez Ubezpieczonego kosztów na dostosowanie pomieszczeń lub budynków najmowanych przez Ubezpieczonego, do rodzaju prowadzonej działalności;
- 10) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko albo powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile;
- 11) **osoba bliska** – małżonek, wstępni, zstępni, pasierbowie, dzieci przysposobione albo przyjęte na wychowanie, przysposabiający, rodzeństwo, ojczym, macocha, teściowie, synowe, zięciowie, konkubina, konkubent;
- 12) **rabunek** – zabór mienia dokonany w celu przywłaszczenia:
  - a) przy użyciu przemocy fizycznej wobec Ubezpieczonego lub osób u niego zatrudnionych bądź groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej albo z doprowadzeniem do nieprzytomności lub bezbronności – dla pokonania ich oporu przed wydaniem ubezpieczonego mienia,
  - b) przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej bądź groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej doprowadził osobę posiadającą klucze do objętego ubezpieczeniem lokalu i zmusił ją do ich otworzenia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi;
- 13) **stały adresat (odbiorca) alarmu** – Ubezpieczony bądź osoba wyznaczona przez Ubezpieczonego jako odpowiedzialna za odbiór sygnału alarmu i podjęcie działań interwencyjnych;
- 14) **suma gwarancyjna** – w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU S.A. W przypadku gdy OWU lub umowa ubezpieczenia przewiduje w ramach sumy gwarancyjnej limit odpowiedzialności PZU S.A. z tytułu określonych szkód objętych ochroną ubezpieczeniową, wówczas górną granicę odpowiedzialności za daną szkodę stanowi ustalony limit;
- 15) **suma ubezpieczenia** – określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU S.A. W przypadku gdy OWU lub umowa ubezpieczenia przewiduje, w ramach sumy ubezpieczenia limit odpowiedzialności PZU S.A. z tytułu określonych szkód objętych ochroną ubezpieczeniową, wówczas górną granicę odpowiedzialności za daną szkodę stanowi ustalony limit;
- 16) **szkoda na osobie** – szkoda polegająca na spowodowaniu śmierci, uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia;
- 17) **szkoda rzeczowa** – szkoda polegająca na utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia;
- 18) **Ubezpieczający** – podmiot zawierający umowę ubezpieczenia;
- 19) **Ubezpieczony** – przedsiębiorca, prowadzący działalność produkcyjną lub handlową lub usługową, na rachunek którego została zawarta umowa ubezpieczenia, który łącznie spełnia następujące warunki:
  - a) osiąga obrót w ostatnim roku podatkowym przed zawarciem umowy ubezpieczenia nie większy niż równowartość **50.000 EURO**; przez obrót rozumie się sumę rocznych przychodów Ubezpieczonego uzyskanych z tytułu sprzedaży produktów lub towarów oraz świadczonych usług w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej,
  - b) posiada majątek rzeczowy (trwały i obrotowy) w wartości nie większej niż równowartość **12.000 EURO**.
 Kwoty określone w lit. a i b ustalane są przy zastosowaniu średniego kursu EURO ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski (NBP) po raz pierwszy w roku, w którym umowa kompleksowego ubezpieczenia została zawarta;
- 20) **uderzenie pioruna** – gwałtowne wyładowanie elektryczne w atmosferze działające bezpośrednio na ubezpieczonego przedmiot, pozostawiające bezsporne ślady tego zdarzenia;
- 21) **upadek statku powietrznego** – katastrofa albo przymusowe lądowanie statku powietrznego silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
- 22) **wandalizm** – rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie, które uzyskały do niego dostęp w wyniku kradzieży z włamaniem albo rabunku;
- 23) **wypadek ubezpieczeniowy** – w ubezpieczeniu mienia niezależne od woli Ubezpieczonego określone w OWU zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym powodujące szkodę rzeczową. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej wypadkiem ubezpieczeniowym jest działanie lub zaniechanie Ubezpieczonego, będące czynem niedozwolonym, w wyniku którego wyrządzona zostaje szkoda rzeczowa lub szkoda na osobie;
- 24) **zamek wielozastawkowy** – zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka. Ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu.

Rozdział I

UBEZPIECZENIE OD OGNI A I INNYCH ŻYWIOŁÓW

Przedmiot ubezpieczenia

§ 3.

Przedmiotem ubezpieczenia mogą być ewidencjonowane i określone w umowie ubezpieczenia następujące grupy mienia:

- 1) środki trwałe:
  - a) budynki i budowle,
  - b) techniczne urządzenia, maszyny, aparaty i narzędzia, wyposażenie sklepów, biur, magazynów i innych pomieszczeń,
- 2) środki obrotowe – tj. towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zapasowe do maszyn i urządzeń,
- 3) mienie przyjęte w celu wykonania usługi (np. naprawy, remontu, przeróbki, czyszczenia, farbowania, prania, przechowywania) bądź sprzedaży,
- 4) nakłady adaptacyjne.

Zwrot kosztów

§ 4.

1. PZU S.A. pokrywa wynikłe z zajścia wypadku ubezpieczeniowego poniesione przez Ubezpieczonego uzasadnione i udokumentowane koszty związane z uprzątnięciem pozostałości po szkodzie łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku.
2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1, następuje w granicach sum ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia dla poszczególnych dotkniętych szkodą przedmiotów ubezpieczenia.
3. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 1, dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, PZU S.A. pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU S.A. pokryje 50% poniesionych kosztów.

Zakres ubezpieczenia

§ 5.

1. PZU S.A. odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
  - 1) następujących zdarzeń losowych:
    - a) ognia,
    - b) uderzenia pioruna,
    - c) eksplozji,
    - d) upadku statku powietrznego.
  - 2) akcji ratowniczej prowadzonej w związku ze zdarzeniami, o których mowa w pkt. 1 lit. a-d.
2. Odpowiedzialnością PZU S.A. objęte są także szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek zanieczyszczenia lub skażenia będącego następstwem zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 6.

PZU S.A. nie odpowiada za szkody:

- 1) nie przekraczające 200 zł łącznie z kosztami, o których mowa w § 4 ust. 1 oraz § 34,
- 2) związane z budową bądź montażem obiektów,
- 3) polegające na utracie, zniszczeniu bądź uszkodzeniu:
  - a) akt, dokumentów, zdjęć, rękopisów oraz danych zawartych na wszelkiego rodzaju nośnikach informacji tj. kartach, taśmach, dyskietkach, itp. oraz wartości pieniężnych,
  - b) wzorów, modeli poglądowych, prototypów i eksponatów,
  - c) programów komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe,

- 4) powstałe w wyniku poddania w procesie technologicznym ubezpieczonego mienia działaniu ognia albo ciepła,
- 5) spowodowane eksplozją wywołaną przez Ubezpieczonego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych lub innych oraz w silnikach spalinowych, gdy eksplozja związana jest z ich naturalną funkcją lub gdy eksplozja spowodowana została normalnym ciśnieniem zawartych w nich gazów,
- 6) elektryczne spowodowane działaniem prądu elektrycznego, w tym również powstałe w czasie wyładowań atmosferycznych na skutek przepięcia lub wzbudzenia się niszczących sił elektromagnetycznych w obwodach elektrycznych odbiorników, chyba że w następstwie tego działania powstał pożar,
- 7) spowodowane uderzeniem pioruna w instalacjach elektrycznych i sieciach energetycznych,
- 8) w mieniu przechowywanym lub magazynowanym na wolnym powietrzu, jeżeli jest to sprzeczne z przepisami, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia, chyba że przechowywanie lub magazynowanie na wolnym powietrzu nie miało wpływu na powstanie lub zwiększenie szkody,
- 9) pośrednie (np. utracone zyski, za stratę wody lub innych płynów),
- 10) w przedmiotach nielegalnie wprowadzonych na obszar celny Wspólnoty Europejskiej,
- 11) w pojazdach podlegających rejestracji, chyba że stanowią one środki obrotowe lub mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży.

Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

§ 7.

1. W zależności od rodzaju prowadzonej działalności sumy ubezpieczenia oddzielnie dla poszczególnych grup mienia, o których mowa w § 3, określa poniższa tabela Nr 1.

Tabela Nr 1

Rodzaj mienia	Sumy ubezpieczenia (w zł)		
	produkcja	handel	usługi
Środki trwałe (budynki i budowle, techniczne urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie sklepów, biur, magazynów i innych pomieszczeń)	20.000	15.000	12.000
Środki obrotowe (towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zapasowe maszyn i urządzeń)	18.000	12.000	10.000
Nakłady adaptacyjne	8.000	6.000	5.000
Mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży	X	X	10.000

2. W razie zbycia przez Ubezpieczonego w okresie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczonej budynku lub budowli zaliczanych do środków trwałych suma ubezpieczenia ustalona dla mienia wskazanego w § 3 pkt 1 lit. a ulega zmniejszeniu o 50%.
3. Podane w tabeli Nr 1 sumy ubezpieczenia stanowią górną granicę odpowiedzialności PZU S.A. na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
4. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania (zasada wyczerpywania sumy ubezpieczenia). W takim przypadku Ubezpieczającemu przysługuje prawo uzupełnienia sumy ubezpieczenia o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconego odszkodowania za opłaceniem składki uzupełniającej.

Klauzula ubezpieczenia przepięć

§ 8.

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubez-

- pieczającego dodatkowej składki ustala się, że w odniesieniu do maszyn, urządzeń i aparatów technicznych zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody powstałe wskutek przepięcia.
2. Za przepięcie uznaje się nagły wzrost napięcia w sieci elektrycznej spowodowany wyładowaniami atmosferycznymi.
  3. Odpowiedzialność PZU S.A. istnieje do wysokości sumy ubezpieczenia każdej dotkniętej szkodą maszyny, urządzenia i aparatu technicznego i w okresie ubezpieczenia łącznie nie może przekroczyć limitu odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia wynoszącego **2.000 zł**.
  4. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą.
  5. W przypadku maszyn i urządzeń elektronicznych odpowiedzialność PZU S.A. istnieje pod warunkiem posiadania zabezpieczeń przeciwprzepięciowych, które muszą być zainstalowane i konserwowane zgodnie z zaleceniami producentów sprzętu elektronicznego oraz urządzeń zabezpieczających.
  6. Z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody:
    - 1) we wszelkiego rodzaju licznikach oraz miernikach (woltmierzach, amperomierzach itp.),
    - 2) we wszelkiego rodzaju bezpiecznikach, wkładkach topikowych bezpieczników elektrycznych, stycznikach, odgromnikach, żarówkach, grzejnikach, lampach itp.,
    - 3) w maszynach i urządzeniach, w których – w okresie poprzedzającym szkodę – nie przeprowadzono okresowego badania eksploatacyjnego (ogłędzin i przeglądu) stosownie do obowiązujących przepisów lub zaleceń producentów,
    - 4) powstałe w czasie naprawy oraz podczas prób dokonywanych na maszynach, urządzeniach i aparatach technicznych, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi (ogłędzinami i przeglądami).

Klauzula ubezpieczenia od dewastacji

§ 9.

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, że niniejszą klauzulą jest objęty lokal i znajdujące się w nim mienie od zniszczenia lub uszkodzenia wskutek dewastacji.
2. Przez dewastację rozumie się rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie.
3. Odpowiedzialność za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w wyniku dewastacji ograniczona jest do limitu na jedno i wszystkie zdarzenia wynoszącego **2.000 zł**.
4. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą.
5. Ubezpieczeniem nie są objęte szkody:
  - 1) polegające na uszkodzeniach w wyniku pomalowania (graffiti itp.),
  - 2) w obiektach opuszczonych i niewykorzystanych przez okres dłuższy niż 30 dni,
  - 3) powstałe w wyniku wandalizmu.

Klauzula ubezpieczenia aktów terroryzmu

§ 10.

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, że do zakresu ochrony ubezpieczeniowej włącza się szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu w wyniku: ognia, eksplozji, upadku statku powietrznego, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami, gdy ryzyka te są bezpośrednim następstwem aktów terroryzmu.
2. Przez akty terroryzmu, w rozumieniu niniejszej klauzuli, uznaje się działanie jakiegokolwiek osoby w imieniu lub w powiązaniu z jakąkolwiek organizacją występującą w celu obalenia rządu lub wywarcia na niego wpływu, przy użyciu siły lub przemocy.

3. Odpowiedzialność za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w wyniku aktów terroryzmu ograniczona jest do limitu odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia wynoszącego **4.000 zł**.
4. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą.
5. Z zakresu ochrony wyłączone są straty lub szkody spowodowane przez konfiskatę lub zniszczenie z nakazu rządu lub jakiegokolwiek organu władzy publicznej.

Klauzula ubezpieczenia od następstw szkód wodociagowych

§ 11.

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej zostaje rozszerzony o szkody powstałe w ubezpieczonym mieniu w następstwie szkód wodociagowych.
2. Przez następstwa szkód wodociagowych rozumie się szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek bezpośredniego działania wody lub innych cieczy, jeżeli przyczyną tych szkód było:
  - 1) spowodowane awarią wydostanie się wody, pary lub innych płynów ze znajdujących się wewnątrz budynku lub na posesji objętej ubezpieczeniem przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji,
  - 2) cofnięcie się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych, o ile zabezpieczenie połączenia z nimi nie należało do obowiązków Ubezpieczającego,
  - 3) samoczynne otworzenie się główek tryskaczowych z innych przyczyn niż wskutek ognia,
  - 4) nieumyślne pozostawienie otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach określonych w pkt 1.
3. Przy ubezpieczeniu budynków od następstw szkód wodociagowych PZU S.A. pokrywa również w granicach limitu odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 4, koszty naprawy uszkodzonych wskutek pęknięcia lub zamarznięcia przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, znajdujących się wewnątrz ubezpieczonego budynku lub na posesji objętej ubezpieczeniem i będących we władaniu Ubezpieczającego, łącznie z kosztami robót pomocniczych związanych z ich naprawą i rozmrażaniem.
4. Odpowiedzialność PZU S.A. za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia ograniczona jest do wysokości limitu odpowiedzialności na jedno i wszystkie zdarzenia wynoszącego **2.000 zł**.
5. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli; Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą.
6. PZU S.A. nie odpowiada za szkody:
  - 1) spowodowane rozlaniem wody przy jej użyciu, jak również wyrządzone przez wodę gruntową, wodę z rynien dachowych i rur spustowych,
  - 2) powstałe wskutek systematycznego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, pocenia się rur, tworzenia się grzyba itp.

Klauzula ubezpieczenia dodatkowych kosztów działalności gospodarczej

§ 12.

Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz pod warunkiem opłacenia przez Ubezpieczającego dodatkowej składki ustala się, że:

1. Ubezpieczeniem objęte są dodatkowe koszty zaistniałe w związku z zakłóceniem lub przerwą w prowadzonej działalności gospodarczej spowodowaną szkodą w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU S.A. przyjęło odpowiedzialność na pod-

stawie ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów niniejszych OWU z zastrzeżeniem, że szkoda ta powstała na skutek zrealizowania się jednego z niżej wymienionych ryzyk:

- 1) ogień,
  - 2) uderzenie pioruna,
  - 3) eksplozja,
  - 4) upadek statku powietrznego,
  - 5) akcja ratownicza prowadzona w związku ze zdarzeniami wymienionymi powyżej.
2. PZU S.A. ponosi odpowiedzialność za niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty poniesione przez Ubezpieczonego w celu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie od powstania szkody w mieniu do czasu przywrócenia technicznej gotowości przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności w poprzednim zakresie, jednak nie dłuższym niż 3 miesiące (tzw. ubezpieczony okres ponoszenia kosztów).
  3. Kosztami objętymi ubezpieczeniem są udokumentowane fakturami:
    - 1) koszty przeniesienia mienia do innej lokalizacji,
    - 2) koszty użytkowania obcych pomieszczeń,
    - 3) koszty użytkowania zastępczych maszyn i urządzeń.
  4. PZU S.A. ponosi odpowiedzialność za dodatkowe koszty działalności do kwoty limitu odpowiedzialności wynoszącego **5.000 zł**.
  5. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia dodatkowych kosztów w/w limit ulega pomniejszeniu o wysokość wypłaconego odszkodowania. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą.
  6. Od wartości wyliczonego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia dodatkowych kosztów działalności potrąca się franszyzę redukcyjną w wysokości 20% należnej kwoty, nie mniej niż 5% limitu określonego w ust. 4 niniejszej klauzuli.
  7. Ubezpieczony ma obowiązek prowadzić dokumentację finansową zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przechowywać i chronić ją w taki sposób, aby nie mogła ona ulec zniszczeniu albo zagubieniu.
  8. PZU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za dodatkowe koszty bezpośrednio lub pośrednio spowodowane lub zwiększone:
    - 1) decyzją właściwych władz lub organów, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego,
    - 2) brakiem wystarczających funduszy Ubezpieczonego niezbędnych do odtworzenia zniszczonego mienia w jak najszerszym trybie,
    - 3) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonego mienia,
    - 4) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtwarzaniu dotkniętego szkodą mienia,
    - 5) kosztami reklamy.

Rozdział II

UBEZPIECZENIE OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

Przedmiot ubezpieczenia

§ 13.

Przedmiotem ubezpieczenia mogą być ewidencjonowane i określone w umowie ubezpieczenia:

- 1) wyposażenie zakładów handlowych, usługowych, produkcyjnych, rzemieślniczych, biur, pracowni, gabinetów lekarskich, obiektów kulturalno-rozrywkowych, sportowo-turystycznych itp., wyposażenie i przedmioty wypożyczalni oraz urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych (schowki),
- 2) środki obrotowe – tj. towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zapasowe do maszyn i urządzeń, a ponadto magazynowane i nie będące w użytkowaniu maszyny, aparaty i urządzenia,

- 3) mienie przyjęte w celu wykonania usługi (np. naprawy, remontu, przeróbki, czyszczenia, farbowania, prania, przechowywania) bądź sprzedaży.

Zakres ubezpieczenia

§ 14.

1. PZU S.A. odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
  - 1) kradzieży z włamaniem – dokonanej lub usiłowanej,
  - 2) rabunku – dokonanego lub usiłowanego.
2. W granicach sumy ubezpieczenia PZU S.A. pokrywa również koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku kradzieży z włamaniem dokonanej lub usiłowanej, albo dokonanego lub usiłowanego rabunku, zabezpieczeń lokalu łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien, drzwi i instalacji systemów alarmowych – do kwoty **1.000 zł**. na jedno i wszystkie zdarzenia zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
3. Za szkody w mieniu powstałe wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej przez prześwity krat zabezpieczających otwory zewnętrzne ubezpieczonego lokalu bądź przez otwór wybity w szybie, ścianie lub stropie (bez wejścia do lokalu), odpowiedzialność za każdą szkodę ograniczona jest do kwoty stanowiącej 10% sumy ubezpieczenia mienia dotkniętego szkodą.
4. Jeżeli drzwi wewnętrzne do lokalu nie były zabezpieczone zamkiem o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną jednostkę, w przypadku powstania szkody w następstwie kradzieży z włamaniem poprzez otwarcie zamków kluczami podrobionymi lub innymi narzędziami, PZU S.A. wypłaca odszkodowanie w wysokości ustalonej zgodnie z OWU, nie więcej niż 75% sumy ubezpieczenia określonej dla mienia dotkniętego szkodą.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 15.

PZU S.A. nie odpowiada za szkody:

- 1) nie przekraczające 200 zł,
- 2) w inwentarzu żywym,
- 3) polegające na utracie zniszczeniu bądź uszkodzeniu:
  - a) akt, dokumentów, zdjęć, rękopisów oraz danych zawartych na wszelkiego rodzaju nośnikach informacji tj. kartach, taśmach, dyskiecie itp. oraz wartości pieniężnych,
  - b) programów komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe,
  - c) samochodów oraz innych pojazdów mechanicznych nie będących środkami obrotowymi lub mieniem przyjętym w celu wykonania usługi bądź sprzedaży,
- 4) wyrządzone wskutek przywłaszczenia, fałszerstwa, nadużycia,
- 5) powstałe po upływie 30 dni od chwili rozpoczęcia przerwy w prowadzeniu działalności w lokalu z ubezpieczonym mieniem, chyba że fakt ten zgłoszony został PZU S.A. i w porozumieniu z Ubezpieczonym uzgodniono dodatkowe środki zabezpieczenia mienia,
- 6) powstałe w wyniku wandalizmu,
- 7) powstałe w przedmiotach nielegalnie wprowadzonych na obszar celny Wspólnoty Europejskiej,
- 8) powstałe w przedmiotach, których zakup jest udokumentowany dowodami zakupu wystawionymi przez podmioty nieistniejące w chwili wystawienia tych dokumentów.

Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

§ 16.

1. W zależności od rodzaju prowadzonej działalności sumy ubezpieczenia dla poszczególnych grup mienia określa poniższa tabela Nr 2.

Tabela Nr 2

Rodzaj mienia	Sumy ubezpieczenia (w zł)		
	produkcja	handel	usługi
Wyposażenie (techniczne urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie sklepów, biur, magazynów i innych pomieszczeń)	10.000	2.000	7.000
Środki obrotowe (towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zapasowe maszyn i urządzeń)	9.000	6.500	6.000
Mienie przyjęte w celu wykonania usługi bądź sprzedaży	X	X	5.000

- Podane w tabeli Nr 2 sumy ubezpieczenia stanowią górną granicę odpowiedzialności PZU S.A. na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
- Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania (zasada wyczerpywania sumy ubezpieczenia). W takim przypadku Ubezpieczającemu przysługują prawo uzupełnienia sumy ubezpieczenia o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconego odszkodowania za opłaceniem składki uzupełniającej.

Środki bezpieczeństwa

§ 17.

- Ubezpieczone mienie (z zastrzeżeniem ust. 3) powinno znajdować się w budynkach o konstrukcji niemożliwej do zdemontowania w prosty i łatwy sposób bez równoczesnego jej zniszczenia przy użyciu narzędzi. Ponadto powinny być spełnione następujące warunki:
  - lokal, w którym znajduje się ubezpieczone mienie nie może posiadać niezabezpieczonych otworów, przez które możliwy byłby dostęp do ubezpieczonego mienia bez włamania. Drzwi, okna oraz zabezpieczenia innych otworów zewnętrznych lokalu muszą być w należyłym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły i narzędzi;
    - wszystkie drzwi zewnętrzne muszą być zamknięte na dwa różne zamki wielozastawkowe lub jeżeli ze względów konstrukcyjnych stosowanie zamków nie jest możliwe – co najmniej na dwie różne klódki wielozastawkowe zawieszono na oddzielnych skoblach albo na jeden zamek o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną jednostkę,
    - w drzwiach dwuskrzydłowych, jedno skrzydło musi być unieruchomione u góry i u dołu przy pomocy blokad zainstalowanych od wewnątrz lokalu,
    - drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki, które można otworzyć bez klucza przez otwór wybity w szybie,
    - oszklenia okien, drzwi i innych otworów zewnętrznych lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, do których jest dostęp – w tym z przybudówek, balkonów, tarasów itp. – muszą być w należyłym stanie technicznym i tak osadzone w ramach, aby wyjęcie szyby nie było możliwe bez uprzedniego jej rozbicia oraz zabezpieczone przeciwwłamaniową osłoną mechaniczną w postaci krat wykonanych z prętów stalowych, żaluzji lub okiennic. Kraty, żaluzje lub okiennice powinny być takiej konstrukcji, tak założone i zamknięte, aby przedostanie się do wnętrza lokalu nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia przy pomocy narzędzi. Ruchome przeciwwłamaniowe osłony mechaniczne po-

- winny być zamknięte co najmniej na jedną klódkę wielozastawkową lub inne atestowane zabezpieczenie uniemożliwiające otwarcie bez włamania,
- postanowienia pkt. 1 w części dotyczącej mechanicznego zabezpieczenia oszkleń nie mają zastosowania jeśli:
    - ustanowiono poza godzinami urzędowania dozór danej placówki, wewnętrzny lub zewnętrzny lub
    - placówkę wyposażono w elektroniczny system wizualno-dźwiękowy o działaniu miejscowym ze stałym adresem (odbiorcą) alarmu lub
    - placówkę wyposażono w elektroniczny system przeciwwłamaniowy i włączono do systemu monitorowania alarmów policji bądź koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia lub
    - oszklenia lokalu wykonane są ze szkła warstwowego o zwiększonej odporności na rozbicie co najmniej klasy P2, stwierdzonej stosownym atestem lub certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez upoważnioną do tego jednostkę.

- Towary przeznaczone na handel mogą być przechowywane w budkach straganowych zabezpieczonych w sposób określony w ust.1 pod warunkiem, że znajdują się one na terenie oświetlonym w porze nocnej i dozorowanym przez pracownika ochrony co najmniej poza godzinami prowadzenia działalności gospodarczej. Przez pracownika ochrony rozumie się osobę odpowiedzialną za realizację ochrony posiadającą odpowiednio uprawnienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, kwalifikacje i wyposażenie pozwalające na podjęcie skutecznych działań w ochronie mienia. Ruchome elementy konstrukcyjne budek straganowych (z wyjątkiem drzwi i okien, których sposób zabezpieczenia określa ust.1) muszą być zamknięte na zamki lub klódki wielozastawkowe w ilości przewidzianej konstrukcyjnie dla ich należytego zabezpieczenia.
- Samochody oraz inne pojazdy mechaniczne stanowiące środki obrotowe Ubezpieczonego lub mienie osób trzecich przyjęte przez Ubezpieczonego w celu wykonania usługi albo do komisowej sprzedaży mogą być przechowywane poza lokalem, na terenie ogrodzonym stałym parkanem, zamkniętym i oświetlonym w porze nocnej oraz całonocowo dozorowanym. Pojazdy te nie mogą mieć kluczyków przy stacyjkach zapłonowych, a wszystkie drzwi w pojazdach krytych powinny być zamknięte na zamek fabryczny. Brama na teren, na którym parkowane są pojazdy powinna być zabezpieczona w sposób uniemożliwiający niekontrolowany wyjazd pojazdem.
- Klucze do lokalizacji z ubezpieczonym mieniem oraz do samochodów i innych pojazdów mechanicznych powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i dostępem do nich osób nieuprawnionych. W razie zagubienia albo zagnięcia kluczy (także kluczy zapasowych) Ubezpieczony, po otrzymaniu o tym wiadomości, obowiązany jest bezzwłocznie zmienić zamknięcia.
- Jeżeli sztaby, skoble i zawiasy zewnętrzne nie są wmurowane w ścianę, muszą być przytwierdzone śrubami zaklinowanymi.

Rozdział III

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ DELIKTOWEJ

Przedmiot i zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej deliktowej

§ 18.

- Ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody rzeczowe lub na osobie wyrządzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobie trzeciej w następstwie działania lub zaniechania w okresie ubezpieczenia, będącego czynem niedozwolonym, w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia lub posiadaniem mienia używanego w tej działalności.
- Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody rzeczowe i szkody na osobie wyrządzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w następstwie działania lub zaniechania osób, za które Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność.

3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody, o których mowa w ust. 1 i 2, wyrządzone także wskutek rażącego niedbalstwa.
4. Wszystkie szkody będące wynikiem tego samego działania lub zaniechania uważa się za następstwa jednego zdarzenia ubezpieczeniowego niezależnie od liczby poszkodowanych i momentu powstania szkody oraz przyjmuje się, że miały miejsce w chwili powstania pierwszej szkody.
5. Ochroną ubezpieczeniową udzielaną na podstawie niniejszych warunków nie są objęte szkody wyrządzone w związku z:
  - 1) przeprowadzaniem imprezy sportowej, artystycznej albo rozrywkowej,
  - 2) udzielaniem świadczeń zdrowotnych lub wykonywaniem zawodu medycznego,
  - 3) działalnością apteki lub wykonywaniem zawodu farmaceuty,
  - 4) działalnością wszelkiego rodzaju placówek dydaktyczno-wychowawczych, opiekuńczych i pomocniczych związanych z nauczaniem i wychowaniem,
  - 5) działalnością o charakterze sportowo-rekreacyjnym,
  - 6) zarobkowym utrzymywaniem hoteli, moteli, zajazdów, schronisk turystycznych, domów wycieczkowych, domów pracy twórczej, schronisk, pensjonatów i domów wypoczynkowych.
6. PZU S.A. nie odpowiada za szkody:
  - 1) nie przekraczające 200 zł,
  - 2) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych,
  - 3) powstałe wskutek oddziaływania azbestu, promieni laserowych, maserowych, pola magnetycznego i elektromagnetycznego,
  - 4) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, związków chemicznych, gazów, pary, dymu, sadzy, wilgoci, hałasu, wstrząsów, osiadania gruntów, zagrzybienia itp.,
  - 5) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali i kamieni szlachetnych, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów oraz zbiorów o charakterze kolekcjonerskim,
  - 6) związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż zdrowie i życie, praw autorskich, patentów, licencji, nieuprawnionym użyciem znaków towarowych, nazw fabrycznych itp.,
  - 7) z tytułu jakichkolwiek strat wynikających z użytkowania sprzętu komputerowego i oprogramowania,
  - 8) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych,
  - 9) powstałe w związku z posiadaniem lub używaniem wszelkiego rodzaju sprzętu i urządzeń pływających lub latających,
  - 10) wyrządzone w środowisku przez jego zanieczyszczenie oraz w drzewostanie lasów i parków,
  - 11) powstałe w mieniu przechowywanym lub chronionym przez Ubezpieczonego,
  - 12) wyrządzone wspólnikom Ubezpieczonego, osobom bliskim Ubezpieczonego oraz osobom bliskim wspólników Ubezpieczonego,
  - 13) wyrządzone Ubezpieczającemu – jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego),
  - 14) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie prawa górniczego lub geologicznego,
  - 15) spowodowane wadliwym produktem, którego producentem, importerem, dystrybutorem lub sprzedawcą był Ubezpieczony,
  - 16) powstałe w mieniu, z którego Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania lub innej umowy nienazwanej,
  - 17) powstałe w mieniu ruchomym powierzonym do obróbki, naprawy, czyszczenia lub innych czynności (usług) wykonywanych w ramach działalności prowadzonej przez Ubezpieczonego,
  - 18) poniesione przez pracowników Ubezpieczonego w następstwie wypadków przy pracy.

Suma gwarancyjna

§ 19.

1. PZU S.A. udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności ustawowej Ubezpieczonego.

2. Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU S.A. za szkody powstałe ze wszystkich zdarzeń w okresie ubezpieczenia.
3. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów, wymienionych w ust. 5 powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, za zgodą PZU S.A., Ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconego odszkodowania za opłaceniem składki uzupełniającej.
5. W ramach sumy gwarancyjnej PZU S.A. jest obowiązany do:
  - 1) pokrycia kosztów wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych przez Ubezpieczonego lub poszkodowanego pod warunkiem, że PZU S.A. uzna powołanie tego rzeczoznawcy za uzasadnione,
  - 2) pokrycia niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego, o ile prowadzenie tego sporu PZU S.A. uzna za uzasadnione;
  - 3) pokrycia kosztów postępowania pojednawczego lub mediacji, prowadzonego w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi, o ile PZU S.A. uzna prowadzenie tego postępowania za uzasadnione.

Rozdział IV

UBEZPIECZENIE SZYB I INNYCH PRZEMIOTÓW OD STŁUCZENIA (ROZBICIA)

Przedmiot ubezpieczenia

§ 20.

Ubezpieczenie obejmuje określone w umowie ubezpieczenia szyby i inne przedmioty stanowiące wyposażenie bądź urządzenie budynków, lokali oraz innych pomieszczeń użytkowych, wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem, tj. następujące przedmioty:

- 1) oszklenia okienne i drzwiowe, ścienne i dachowe, szklane przegrody, płyty szklane stanowiące składowe części mebli i gablot reklamowych, w tym także szyby specjalne tj. antywłamaniowe, kuloodporne i inne,
- 2) oszklenia pokryte folią,
- 3) tablice reklamowe, szyldy i gabloty poza budynkiem lub lokalem ze szkła, plastyku itp.,
- 4) neony, reklamy świetlne, tablice świetlne i elektroniczne wraz z oprzyrządowaniem stanowiącym integralną całość konstrukcyjną,
- 5) witraże,
- 6) lustra wiszące, stojące i wmontowane w ścianach,
- 7) szklane, ceramiczne i kamienne wykładziny ścian, słupów i filarów.

Zakres ubezpieczenia i suma ubezpieczenia

§ 21.

1. Ubezpieczeniem objęte są szkody powstałe wskutek stłuczenia (rozbicia) ubezpieczonych przedmiotów.
2. Odpowiedzialność za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia wskutek stłuczenia (rozbicia) ubezpieczonych przedmiotów ograniczona jest do sumy ubezpieczania na jedno i wszystkie zdarzenia wynoszącej **500 zł**.
3. Suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o kwotę odszkodowania wypłaconego z tytułu szkody. Ubezpieczający może uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 22.

1. Ubezpieczeniem nie są objęte:
  - 1) szklane, ceramiczne i kamienne wykładziny podłogowe,
  - 2) szkło stanowiące osprzęt urządzeń technicznych (maszyn, aparatów, narzędzi itp.) oraz osprzęt wszelkiego rodzaju instalacji,

- 3) szyby, przedmioty szklane i płyty kamienne w stanie uszkodzonym,
  - 4) szyby, przedmioty szklane i płyty kamienne przed ich ostatecznym zamontowaniem bądź zainstalowaniem w miejscu przeznaczenia,
  - 5) szyby w pojazdach i środkach transportowych,
  - 6) szyby w szklarniach, cieplarniach, inspektach i oranżeriach.
2. PZU S.A. nie odpowiada za szkody:
- 1) nieprzekraczające 40 zł,
  - 2) powstałe przy wymianie lub wymontowywaniu ubezpieczonego przedmiotu,
  - 3) powstałe wskutek zadrapania, porysowania, poplamienia bądź zmiany barwy.

Rozdział V

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Wyłączenia wspólne

§ 23.

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody będące następstwem:
  - 1) działań wojennych, wszelkiego rodzaju wewnętrznych zamieszek, rozruchów, strajków, sabotażu i aktów terroryzmu,
  - 2) trzęsienia ziemi, działania energii jądrowej lub zanieczyszczenia radioaktywnego,
  - 3) decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego przedmiotu przez rząd lub inne władze kraju,
  - 4) zalania od podłoża mienia składowanego bądź przechowywanego w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu gruntu np. w piwnicach lub suterrenach, jeżeli ubezpieczone mienie było składowane lub przechowywane poniżej 12 cm ponad podłogą.
2. W ubezpieczeniu mienia PZU S.A. nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego,
  - 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
3. W ubezpieczeniu mienia PZU S.A. nie odpowiada za szkody wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez pracowników Ubezpieczonego, którym Ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem. Wyłączenie to nie dotyczy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów.
4. Za winę umyślną lub rażące niedbalstwo Ubezpieczonego będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
  - a) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
  - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
  - c) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
  - d) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
  - e) w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu lub prokurentów,
  - f) w spółkach cywilnych – wspólników,
  - g) w spółdzielniach, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu
 lub innych osób wskazanych w postanowieniach dodatkowych do OWU.
5. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej PZU S.A. nie odpowiada za szkody wyrządzone umyślnie.

Zawarcie umowy ubezpieczenia Składka ubezpieczeniowa

§ 24.

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na wniosek Ubezpieczającego na okres roczny.

**Okres ubezpieczenia.
Czas trwania odpowiedzialności**

§ 25.

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU S.A. rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia przez telefon albo za pośrednictwem Internetu odpowiedzialność PZU S.A. rozpoczyna się od dnia następnego po zapłaceniu składki.
3. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku zapłacenia składki za okres, w jakim PZU S.A. udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
4. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia przez telefon lub za pośrednictwem Internetu termin, w którym Ubezpieczający będący konsumentem (tj. osobą fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową) może odstąpić od umowy ubezpieczenia, wynosi 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy ubezpieczenia lub od dnia doręczenia mu dokumentu ubezpieczenia, jeżeli jest to termin późniejszy.

§ 26.

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie praw wymaga zgody PZU S.A.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, jakie ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU S.A. umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. W razie przeniesienia własności przedmiotu ubezpieczenia w okresie ubezpieczenia na bank (przewłaszczenie na zabezpieczenie) przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia nie wymaga zgody PZU S.A.
4. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do przenoszenia wierzycielności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

§ 27.

Niezadziałanie z przyczyn zawinionych przez Ubezpieczonego lub Ubezpieczającego w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego środków zabezpieczenia mienia przed szkodą, stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy w rozumieniu art. 812 § 5 Kodeksu cywilnego i PZU S.A. może wówczas wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym.

§ 28.

1. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w polisie,
  - 2) z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę, jeżeli prawa wynikające z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia – w zakresie dotyczącym tego przedmiotu ubezpieczenia,
  - 3) z dniem doręczenia oświadczenia PZU S.A. o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU S.A. ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie,
  - 4) z upływem 7 dni od dnia otrzymania od PZU S.A. pisma z wezwaniem do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni spowoduje ustanie odpowiedzialności,
  - 5) w przypadkach określonych w § 25 ust. 3 i 4, § 27, § 29 i § 32 ust. 2,

- 6) z chwilą wyczerpania sumy ubezpieczenia albo sumy gwarancyjnej – w odniesieniu do danego przedmiotu ubezpieczenia.
2. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Zwrot składki nie przysługuje, gdy wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej jest następstwem jej wykorzystania w związku z wyczerpaniem sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań.

§ 29.

W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

Prawa i obowiązki stron

§ 30.

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości PZU S.A. wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU S.A. zapytuje w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU S.A. umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ustępie poprzedzającym. Ubezpieczający obowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach PZU S.A. niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ustępach poprzedzających spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jak i na Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. PZU S.A. nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 31.

Ubezpieczony zobowiązany jest:

- 1) przedstawić wykaz ubezpieczonego mienia oraz prowadzić ewidencję ubezpieczonych środków obrotowych oraz zabezpieczyć ją przed kradzieżą, zniszczeniem bądź zaginięciem,
- 2) umożliwić PZU S.A. dokonanie lustracji ubezpieczonego mienia oraz zapoznanie się z dokumentami mającymi związek z umową ubezpieczenia w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka,
- 3) w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – dostarczyć PZU S.A. orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.

§ 32.

1. Ubezpieczony zobowiązany jest także:
  - 1) przestrzegać ogólnie obowiązujących i dodatkowo zastrzeżonych w umowie ubezpieczenia przepisów bezpieczeństwa mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, a w tym szczególnie: przepisów o ochronie przeciwpożarowej, o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych, dozoru technicznym oraz środków zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem i rabunkiem określonych w § 17,

- 2) dbać o konserwację przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę lub inne płyny (wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i innych). Wszelkie inwestycje i przeróbki niezbędne, w ocenie rzeczoznawców lub w świetle obowiązujących przepisów do właściwej konserwacji i prawidłowego działania przewodów i urządzeń, muszą być wykonane niezwłocznie. Ubezpieczony obowiązany jest także w terminie zastosować właściwe środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń służących do rozprowadzania wody,
  - 3) zamknąć, opróżnić z wody i utrzymywać opróżnione instalacje, urządzenia wodociągowe i centralnego ogrzewania w obiektach nieużywanym; to samo odnosi się do urządzeń czasowo unieruchomionych.
2. Nieprzestrzeganie przez Ubezpieczonego obowiązków, o których mowa w ust. 1 stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 812 § 5 kodeksu cywilnego i PZU S.A. może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
  3. W razie naruszenia obowiązków, o których mowa w ust. 1, w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej z winy umyślnej, zaś w ubezpieczeniu mienia – z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa, PZU S.A. wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 33.

1. Ubezpieczający ma obowiązek zawiadomienia PZU S.A. o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie 24 godzin od uzyskania wiadomości o jego zajściu, jeżeli wypadek dotyczy ubezpieczonego mienia, a w przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w terminie 14 dni od zgłoszenia do Ubezpieczającego roszczenia o odszkodowanie. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa dnia następnego.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1, PZU S.A. może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie albo świadczenie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU S.A. ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
3. Skutki braku zawiadomienia PZU S.A. o wypadku nie następują, jeżeli PZU S.A. w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązek, o którym mowa w ust. 1, obciąża także Ubezpieczonego, chyba że Ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego rachunek. Postanowienia ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 34.

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, w tym zawiadomić jednostkę policji o każdej szkodzie powstałej w ubezpieczonym mieniu wskutek kradzieży z włamaniem lub rabunku.
2. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczający obowiązany jest zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
3. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, PZU S.A. jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
4. PZU S.A. obowiązany jest w granicach sumy ubezpieczenia zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1, jeżeli środki te były celowe choćby okazały się bezskuteczne.
5. W razie ubezpieczenia na cudzy rachunek przepisy ust. 1–4 stosuje się również do Ubezpieczonego.
6. Dobrowolne świadczenia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego na rzecz osób trzecich, które brały udział w zabezpieczeniu mienia lub akcji ratowniczej podlegają zwrotowi tylko wówczas, jeżeli PZU S.A. wyraził na to zgodę.
7. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 6 następuje w granicach sumy ubezpieczenia. Ograniczenie to nie dotyczy sytuacji, gdy

koszty te zostały poniesione przez Ubezpieczonego na polecenie PZU S.A.

8. W przypadku, gdy koszty o których mowa w ust. 4 i 6 dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, PZU S.A. pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU S.A. pokryje 50% poniesionych kosztów.

§ 35.

1. W przypadku powstania szkody Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany ponadto jest :
  - 1) zawiadomić jednostkę policji o każdym wypadku pożaru o większych rozmiarach w ubezpieczonym mieniu,
  - 2) pozostawić bez dokonywania zmian miejsce szkody do czasu oględzin przez przedstawiciela PZU S.A., chyba że dokonanie zmian jest niezbędne w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody; PZU S.A. nie może powoływać się na ten zakaz, jeżeli nie rozpoczął czynności likwidacyjnych w terminie uzgodnionym z Ubezpieczonym,
  - 3) udzielić przedstawicielowi PZU S.A. pomocy i wyjaśnień w ustalaniu okoliczności powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru,
  - 4) sporządzić na własny koszt i przedstawić PZU S.A. w uzgodnionym terminie i formie rachunek szkody wraz z dokumentacją źródłową, stanowiącą podstawę sporządzenia rachunku szkody.
2. W odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczony obowiązany jest ponadto:
  - 1) niezwłocznie zawiadomić PZU S.A. o wystąpieniu poszkodowanego z roszczeniem o odszkodowanie na drogę sądową przeciwko Ubezpieczonemu lub sprawcy szkody,
  - 2) po powiadomieniu PZU S.A. o zgłoszeniu do Ubezpieczonego roszczenia o odszkodowanie dostarczyć dokumenty dotyczące okoliczności wypadku i rozmiaru szkody,
  - 3) na żądanie PZU S.A. udzielić wyjaśnień, dostarczyć dostępne dowody potrzebne do ustalenia okoliczności wypadku i rozmiaru szkody oraz umożliwić przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego.
3. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz § 31 pkt 1 niezbędne jest do ustalenia odpowiedzialności PZU S.A.

§ 36.

PZU S.A. jest zobowiązany:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem – pisemnie lub w inny sposób, na który ta osoba wyraziła zgodę – jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania,
- 2) jeżeli w terminach określonych w § 41 ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do pisemnego zawiadomienia osoby zgłaszającej roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub w części, a także do wypłacenia bezspornej części odszkodowania,
- 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie osoby występującej z roszczeniem, w terminach, o których mowa w § 41 ust.1 i 2, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania – informacja ta powinna zawierać pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej,
- 4) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt. 1 informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU S.A. udostępnionych

- informacji i sporządzania na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzania ich zgodności z oryginałem przez PZU S.A.,
- 5) na żądanie Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia do udostępniania posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. oraz ustalenia okoliczności wypadków i zdarzeń losowych, jak również wysokości odszkodowania.

§ 37.

1. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU S.A., może on podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.
2. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, Ubezpieczony może żądać by PZU S.A. udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków Ubezpieczonego.

Ustalenie rozmiaru szkody

§ 38.

1. Rozmiar szkody ustalany jest:
  - 1) dla budynków i budowli – według kosztów odbudowy lub remontu potwierdzonych kosztorysem przedłożonym przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych stosowanymi w budownictwie – przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia budynku, pomniejszych stopień technicznego zużycia do dnia powstania szkody,
  - 2) dla wyposażenia (urządzeń) – według kosztów zakupu nowego wyposażenia, urządzenia o takich samych albo najbardziej zbliżonych parametrach technicznych z potrąceniem stopnia ich technicznego zużycia do dnia powstania szkody albo wartość kosztów naprawy, z uwzględnieniem kosztów (jeżeli występują) transportu, demontażu i montażu oraz cła i innych tego typu opłat; wysokość kosztów powinna być udokumentowana fakturą bądź rachunkiem zakupu lub rachunkiem naprawy wraz z kosztorysem lub kalkulacją,
  - 3) dla środków obrotowych – według kosztów ich zakupu lub wytworzenia według cen z dnia szkody, udokumentowanych rachunkiem zakupu lub kalkulacją kosztów wytworzenia,
  - 4) dla mienia przyjętego w celu wykonania usługi – według wartości oznaczonej w dowodzie przyjęcia lub według kosztów zakupu tego mienia pomniejszonych o stopień technicznego zużycia bądź według kosztów naprawy uszkodzonego mienia na podstawie cen z dnia szkody, powiększonych o udowodnioną wartość nakładów Ubezpieczonego, a w przypadku sprzedaży komisowej – z potrąceniem prowizji komisowej,
  - 5) dla nakładów adaptacyjnych – według kosztów niezbędnych do przywrócenia stanu przed szkodą, w granicach zadeklarowanej przez Ubezpieczającego sumy ubezpieczenia.
2. Jeżeli naprawa uszkodzonego mienia jest wykonana przez Ubezpieczonego we własnym zakresie, PZU S.A. ustala rozmiar szkody według udokumentowanego kosztu materiałów i robocizny poniesionych w celu naprawy. Koszt odbudowy, remontu, naprawy lub wymiany nie powinien być wyższy od średniego kosztu, jaki byłby poniesiony w przypadku odbudowy, remontu, naprawy lub wymiany, gdyby nie były wykonywane przez Ubezpieczonego we własnym zakresie.
3. Ustalenie okoliczności powstania szkody i stanu faktycznego PZU S.A. przeprowadza protokolarnie z udziałem Ubezpieczonego lub jego przedstawiciela, z którym powinien uzgodnić datę każdej czynności likwidacyjnej wymagającej badań na miejscu szkody.

Ustalenie wysokości odszkodowania

§ 39.

1. Wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody ustalonemu zgodnie z zasadami określony-

mi w § 38, z zastrzeżeniem dalszych postanowień niniejszego paragrafu.

2. Wysokość odszkodowania ustalona według kosztów remontu, naprawy lub wymiany nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia przedmiotu szkody.
3. Wysokość odszkodowania nie obejmuje marży naliczonej przez Ubezpieczonego oraz wartości ubytków w granicach obowiązujących norm.
4. Wysokość odszkodowania zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży.
5. Odszkodowanie nie uwzględnia :
  - 1) wartości naukowej, zabytkowej, kolekcjonerskiej, artystycznej lub pamiątkowej,
  - 2) zwiększonych kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą,
  - 3) kosztów napraw prowizorycznych, jeżeli łączne koszty napraw prowizorycznych i końcowych przewyższają koszty pojedynczej naprawy końcowej,
  - 4) kosztów wynikłych ze zmian lub ulepszeń dokonywanych po wystąpieniu szkody, również i tych które są wynikiem wcześniejszych prowizorycznych napraw,
  - 5) kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów, z zastrzeżeniem § 5 ust. 2.
  - 6) kosztów konserwacji przedmiotu objętego ubezpieczeniem.
6. Jeżeli naprawa uszkodzonego mienia jest wykonana przez Ubezpieczonego we własnym zakresie, stosownie do § 38 ust. 2, wysokość odszkodowania powiększa się o uzasadnione związkiem ze szkodą inne koszty stanowiące nie więcej niż 15 procent wymienionych powyżej kosztów materiałów i robocizny.
7. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się rachunek szkody sporządzony przez Ubezpieczonego oraz okoliczności powstania szkody i stan faktyczny stwierdzone protokołem szkody przez przedstawiciela PZU S.A. przy współudziale Ubezpieczonego. Jeżeli rozmiar szkody podany przez Ubezpieczonego w rachunku szkody w istotny sposób różni się od ustaleń dokonanych przez PZU S.A., podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi stwierdzony stan faktyczny.
8. Górną granicę odpowiedzialności PZU S.A. stanowią sumy ubezpieczenia określone dla danego rodzaju ubezpieczonego mienia bądź limity odpowiedzialności, a w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej sumy gwarancyjne.
9. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość rzeczywistą ubezpieczonego mienia (nadubezpieczenie), PZU S.A. odpowiada tylko do rzeczywistej wartości uszkodzonego mienia.

Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców

§ 40.

1. Zarówno Ubezpieczony jak i PZU S.A. mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny i wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców Ubezpieczony jak i PZU SA mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego – wydaje opinię.
3. Każdy z podmiotów, o których mowa w ust.1, ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała. Koszty trzeciego rzeczoznawcy (opiniującego) ponoszone są po połowie.

Wypłata odszkodowania

§ 41.

1. PZU S.A. wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku.
2. Jeżeli, w terminie określonym w ust. 1, wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU S.A. wypłaca w terminie określonym w ust. 1.

3. Jeżeli tytułem odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU S.A. zaspakaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
  - 1) świadczenia jednorazowe,
  - 2) renty czasowe,
  - 3) renty dożywotnie.
4. Z chwilą wypłaty odszkodowania suma ubezpieczenia bądź suma gwarancyjna określona w dokumencie ubezpieczenia (polisie) zostaje pomniejszona o wysokość wypłaconego odszkodowania (zasada wyczerpywania sumy ubezpieczenia). W przypadku uzupełnienia sumy ubezpieczenia – za opłatą dodatkowej składki – podwyższona suma stanowi podstawę ustalenia granicy odpowiedzialności PZU S.A. od dnia następnego po zapłaceniu składki.

Zabezpieczenie praw regresowych

§ 42.

1. Z dniem wypłaty przez PZU S.A. odszkodowania roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU S.A. do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU S.A. pokrył tylko część szkody, Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU S.A.
2. Nie przechodzą na PZU S.A. roszczenia Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Ubezpieczony obowiązany jest zabezpieczyć prawa regresowe a także udzielić PZU S.A. wszelkiej pomocy dostarczając informacji oraz dokumentów niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych. Jeżeli Ubezpieczony bez zgody PZU S.A. zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, PZU S.A. może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu przez PZU S.A. odszkodowania, wówczas PZU S.A. może zażądać od Ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.
4. W razie uzyskania informacji o przedmiotach zaginionych, skradzionych lub zrabowanych, Ubezpieczony obowiązany jest zawiadomić o tym niezwłocznie policję i PZU S.A. oraz uczestniczyć w czynnościach zmierzających do rozpoznania i odzyskania tych przedmiotów. W razie odzyskania utraczonych przedmiotów Ubezpieczony jest obowiązany przyjąć je z powrotem. Jeżeli Ubezpieczony odzyskał przedmioty w stanie niezmienionym, PZU S.A. wolny jest od obowiązku wypłaty odszkodowania, a w razie gdy odszkodowanie zostało wypłacone, Ubezpieczony jest obowiązany niezwłocznie zwrócić PZU S.A. wypłaconą kwotę. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu odzyskania.

Podwójne ubezpieczenie

§ 43.

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczony nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty świadczenia w części przenoszącej wysokość szkody Ubezpieczony może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym postanowieniu, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

Właściwość sądu

§ 44.

Powództwo o roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

Postanowienia końcowe

§ 45.

1. Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wniesienia pisemnej skargi bądź zażalenia, dotyczących realizacji przez PZU S.A. umowy ubezpieczenia. Z zastrzeżeniem ust. 2 adresatem skargi lub zażalenia oraz właściwym do ich rozpatrzenia jest jednostka organizacyjna nadzorująca jednostkę, której skarga dotyczy lub inna jednostka wskazana przez PZU S.A. Skargę lub zażalenie składa się na piśmie za pośrednictwem jednostki, której skarga dotyczy.
2. W przypadku skargi lub zażalenia dotyczących likwidacji szkód, jednostką właściwą do ich rozpatrzenia jest Centrum Likwidacji Szkód PZU S.A. właściwe ze względu na miejsce likwidacji szkody.
3. PZU S.A. udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
4. Niezależnie od uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2, Ubezpieczającemu lub Ubezpieczonemu przysługuje prawo wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.
5. Zawiadomienia i oświadczenia, które w związku z umową ubezpieczenia składane są przez strony tej umowy, powinny być składane na piśmie lub przesłane listem poleconym.
6. Ubezpieczający lub Ubezpieczony obowiązany jest do informowania PZU S.A. o każdej zmianie adresu. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony zmienił adres zamieszkania bądź siedziby i nie zawiadomił o tym PZU S.A., pismo PZU S.A. skierowane pod ostatni znany adres Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego uważa się za skutecznie doręczone.
7. W porozumieniu z Ubezpieczającym mogą być wprowadzone do umowy ubezpieczenia postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych OWU.
8. PZU S.A. zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU S.A. nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu tego nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
9. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi OWU mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
10. OWU w niniejszym brzmieniu mają zastosowanie do umów ubezpieczenia, w których okres ochrony ubezpieczeniowej rozpoczyna się od dnia 10 sierpnia 2007 r.

PREZES ZARZĄDU PZU S.A.

Jaromir Netzel

CZŁONEK ZARZĄDU PZU S.A.

Beata Kozłowska-Chyla